

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Quartum

**González Téllez, Emanuel
Francofurti Ad Moenum, 1690**

Caput VI. Idem Eboardo (a) Paduano Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](#)

CAPUT VI.

Idem Eboardo (a) Paduano Episcopo.

DE muliere, quæ est invita tradita viro, & detenta, cùm inter vim & vim sit differ-
entia, & utrum postea consensu intercesserit, certum nobis nihil postea ex-
pressisti: exquisitioni tuæ nihil possumus respondere. (b) Illos autem, qui pro con-
sanguinitate prohibentur conjungi, & postea contra interdictum Ecclesiae sese recepe-
rint, excommunicationi debes subjecere, donec tamdiu separentur, quo usque legi-
timè cognoscatur, utrum eorum matrimonium de jure possit, & debeat stare.

N O T A E.

- 1. (a) **P**aduano.] Ita etiam legitur in prima col-
lectione, sub hoc titul. cap. 5. & post Con-
cil. Later. p. 6. cap. 18. & in cap. de muliere, de mat-
rim. contract. interd. & principium hujus textus
extat in cap. solicitudinem, de sponsa duorum, in
prima collect. De Paduana diocesi egi in cap....
- 2. (b) **I**llos.] Verba quæ sequuntur, extant in
cap. 3. de matrim. contract. ubi ea exponemus,

C O M M E N T A R I U M.

- 3. **C**onsuluerat Everardus Episcopus Paduanus
Alexandrum III. super quæstione matrimo-
nii, quod per vim celebratum dicebatur; & cùm
non expressisset, an per vim præciam, an verò
per conditionatum, seu an per metum cadentem
in virum constantem, an verò per metum levem
celebratum esset; Alexander non audet quæstio-
nem definire, & indecisam reliquit; cùm non
constaret quæ vis in matrimonio intercederet,
& an talis esset, quæ matrimonium dirimeret,
an qua illud non impediret, juxta infra adducen-
da in cap. cùm locum, hoc titul. Illud tamen in præ-
senti notandum est, in hac anticipati, & dubia
quæstione noluisse Pontificem decidere causam
absolutè, vel sub distinctionis feedere; nam pro-
priè his in casibus, in quibus causa non liquet,
non licet judici absolutè judicare, ut in fo-
ro Romano observatum invenio: apud Roma-
nos enim non aliter concipiebatur sententia,
quam per verbum condemnandi, aut absolvendi,
cùm acceptis tabellis judex, qui de causa
cognoscebat, si absoluturus erat, litteram A.,
in urna mittebat; si verò intendebat condemnare,
mittebat C., qua erant notaæ absolutionis,
vel condemnationis; & si reus erat mortis, mit-
tebat litteram O., juxta illud Persii satyr. 4.

*Potens est nigrum vitium prafigere theta.
Martialis lib. 7. epigram. 36.*

*Nosti mortiferum quæstoris, Castrice, signum:
Est opera pretium dicere theta novum.*

Et Ausonii:

Tuumque nomen theta sc̄tilis signet.
Quia apud Græcos thanatos significat mortem,
& ita per primam litteram exprimebatur mortis
sententia; & si dubia erat causa, ac judex dif-
ferre, sive remittere eam ad alios judices vole-
bat, utebatur literis N, L, id est, non liquet, qui-
bus causa ampliabatur, leg. Pomponius 13. §. ul-
tim. ff. de recept. arbitr. leg. Divi fratres 27. §.
ultim. ff. de liberal. causa, leg. Pomponius 36. ff.
de re judicata, leg. final. ff. de injuriis, juncta l.
decoriorum, §. final. ff. ex quibus causis majores.
Nisi tandem juraret sibi de causa non liquere,
quo causa amplius spatium non concedebatur,
sed judicato solvebatur, ut de sciplo testis est
Gellius lib. 1. noct. cap. 2. ad finem, & lib. 5. cap.
10. de quibus formulis egerunt plures, quos
congerunt Osvaldus ad Donel. lib. 27. cap. 1.
litt. C. Pichardus in manuad. 2. part. in preluda
§. 2. num. 14. & 15. Valent. lib. 2. illust. tractat. 2.
de re judic. cap. ultim. num. 15. & ultra eos Cu-
jac. lib. 6. observ. cap. 17. Marcel. Donatus et
cid. ad Tit. Livium lib. 43. tom. 6. thesauri. Fran-
ciscus Robortelus cap. 25. tom. 2. ejusdem the-
saur. crit. Savarus ad S. donium carm. 9. Dem-
sterus ad Rosinum, lib. 9. antiquit. pag. 947. Unde
cùm in præsenti dubia esset quæstio, liquidem
non exprimebatur vis quæ intercesserat in ma-
trimonio, non potuit certa profiri sententia,
ut in cap. sunt ex litteris 22. hoc titul. ibi: *Quod*
si de his non constat ad plenum, tamdiu cognoscas
de causa, donec de his ad plenum sufficienter in-
struaris: ut etiam in simili causa dubia ma-
trimoniū suspenditur judicium, & adhibentur aliæ
probationes in cap. causam matrimonii, de pro-
bat. cap. ex litteris, de confanguin. & affin. sicut
in aliis causis, aut in ipsis matrimonialibus,
cùm non ita dubia sunt, ac erat causa, de qua
in præsenti, solet sub conditione respondere,
cap. veniens, cap. consultationi, hoc titul. cap. 1. de
eo qui renunciavit Episcop. cap. 9. de clericō ex-
commun. notavit Petrus Gregor. in cap. 6. hoc ti-
tul. num. 18.

CAPUT VII.

Idem (a) Cant. Archiepiscopo.

EX litteris, quas super causâ matrimonii cujusdam juvenis R. nomine, & Mariae
filia Giliberti de sancto Leodegario transmisisti, tua sollicitudo nobis innotuit,
quam in ipsius negotii examine servavisti. Quia verò absentibus partibus veritatem
nequivimus plenariè indagare, nec causam ipsam ad te remittere, à quo pars mulieris
ad